

יש גבול להפרטה - מחזירים את האחריות למדינה

שבעה דפים מפנקס המאבק

:: קים שר

אם בג"ץ יפסול את החוק, לכאורה ניצחנו. אבל פסילה כזו תחשוף בעיה חמורה ברשות המחוקקת - כנסת ישראל מחוקקת חוקים שאינם חוקיים? שאינם מוסריים?

1. ביום שני, 2 ביולי 2007, ערב צום י"ז בתמוז, התכנסנו, כ-120 פעילים ופעילות, מול חומות כלא מעשיהו ברמלה. באנו להפגין סולידריות עם האסירים היושבים מאחורי החומות ולמחות על מהלך הפרטת בתי הסוהר.

מלבד הנאומים הוקרן על חומת הכלא פרק מתוך הסדרה האמריקאית "משפחת סימפסון", העוסק בהפרטת בתי הסוהר. ב-1984 נחתם החוזה הראשון להקמת בית סוהר פרטי. באמריקה כמובן. אחרי שנים כה רבות של הפרטה והשחתה מוסרית, כנראה שלא נותר אלא לצחוק למראה הומר סימפסון שמוכנס לכלא מפני שבעט בפחית ריקה חמש פעמים ("הובלה בלתי חוקית של כלי מתכת... לדברי צ'יף ויגם). אנחנו ישבנו אל מול חומות הכלא, צפינו בסדרה, וצחקנו על האמריקאים... ב-2006 נחתם החוזה הראשון להקמה של בית סוהר פרטי. בישראל. בקרוב אצלכם על מסך הטלוויזיה.

והנה עוד מאבק קטן, 120 איש מול בית הכלא, תמונה קטנה בעיתון "הארץ", כתבה ב-y.net. ואולי דווקא בכך ישנה תקווה, אנשים מעטים, ממקומות שונים, מתקבצים יחדיו כדי להיאבק בהפרטה, כדי לגלות מעט סולידאריות בעולם שבו אדם לאדם זאב.

2.

ביום ראשון, ב-8 ביולי 2007, בשעה 9:00, התקיים דיון בבית המשפט העליון בירושלים, בהרכב של 9 שופטים, שעסק בחוקיות החוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מספר 28) המאפשר הקמה של בית סוהר פרטי בישראל. שמענו את מכבסת המילים של נציגת הכנסת והמדינה, שמענו שאלות קשות של השופטים וחזרה של העותרים על הטענה כי החוק פוגע בחוק יסוד הממשלה: סעיף 1 (האומר כי הממשלה היא הרשות המבצעת של המדינה). החלק המשמעותי ביותר של הדיון היה כשעו"ד ידין מכנס (אסיר צווארון לבן) דיבר. לא תיאוריה ומשפט, אלא אנושיות: חיי היום-יום של האסירים, שקולם לא נשמע עד כה בפרשה. הם אלה שיפגעו אם יוקם בית סוהר פרטי בישראל. בפשטות הסביר מכנס כיצד האלמנט הכספי של רווח ונאמנות לבעלי המניות גורם לשחיתות מוסרית בקרב הסוהרים.

3.

בתחילת יוני, 2007, החלטנו בקבוצת אהל (אהל - צמח מדברי שעל אף הימצאו במקום צחיח הוא מצליח לפרוח פריחה מרהיבה. קבוצת 'אהל' - גרעין של בני"ה: חבורת בוגרי צבא אשר מתגוררים בדרום תל אביב) להקים מטה מאבק בהפרטת בתי הסוהר. ראשית, כדי למנוע את ההקמה של בית סוהר פרטי בישראל. אך לא פחות מכך, החלטנו לנסות להעלות את מדיניות ההפרטה על פני השטח הציבורי בצורה שתאפשר בכוא היום לנהל מאבק כולל בהפרטה. המאבקים בישראל מופרטים, הפעילים החברתיים מופרטים, הפוליטיקה והתודעה מופרטות. וכדי להצליח להתקומם אל מול זה צריך לאחד כוחות, להלחם במדיניות הכוללת ולא לנהל מאבקים קטנים ומקומיים. והנה עוד מאבק קטן, 120 איש מול בית הכלא, תמונה קטנה בעיתון "הארץ", כתבה ב-y.net. ואולי דווקא בכך ישנה תקווה, אנשים מעטים, ממקומות שונים, מתקבצים יחדיו כדי להיאבק בהפרטה, כדי לגלות מעט סולידריות בעולם שבו אדם לאדם זאב.

4.

פסק הדין שייכתב על ידי שופטי בג"ץ יהיה פסק דין היסטורי. זהו פסק דין שיעסוק

6. לב לבייב.

הלגיטימציה הציבורית שמקבלים בעלי ההון, עשירי המשק, עושקי המדינה, כמעט ואינה מתקבלת על הדעת. מה היה קורה אם היו קמים לפתע שלטי חוצות בכל רחבי הארץ עם תמונתו של לב לבייב והכותרת: "הפשע משתלם! קנו מניות באפריקה-ישראל!"

חבר קרוב הציע לי לפני זמן מה מחאה יצריתית - להקים ארגון "מיליונרים בעד הפרטה", לעמוד בצמתים ובכיכרות, לבושים בחליפות עסקים, ולצעוק סיסמאות כגון: "תנו ללבייב את הכוח!" ו"העשירים מרוויחים - כולם מרוויחים!" ו"כן להפרטה - המגזר הפרטי דואג לעניים!"

אולי כך נצליח לחשוף את פרצופם האמיתי של עשירי המשק, אולי כך נראה שהמלך עירום...

וכשיבנה הכלא הפרטי בבאר שבע, ירוצו עניי העיר אל המלך החדש ויקבלו עבודה כסוהרים.

7. לסיום - סיפור אופטימי.

עדי, חברת קבוצה ואידיאליסטית אמיצה, חיפשה עבודה זמנית בתל אביב ולא היתה מוכנה להתפשר על שכר הוגן, יחס הוגן ואוכל צמחוני. מי שמכיר את שוק העבודה בעיר האורות יודע, שקשה מאוד למצוא עבודה שתענה על הקריטריונים הערכיים הללו. אבל עדי מצאה. גלידה סיציליאנית ברחוב אבן גבירול. בעלים נחמדים, שכר הוגן, יחס טוב לעובדים וגלידה טעימה.

בימי המטה העמוסים, בהם חברות הקבוצה התרוצצו בין משמרת לילה למטה המאבק, עדי סיפרה לבעלת הגלידה הסיציליאנית על פועלנו. בעלת המקום, קרן, התלהבה מהמאבק ונבהלה מהרעיון שיוקם בישראל בית סוהר פרטי. היא שאלה את עדי כיצד היא יכולה לעזור. אחרי התייעצות במטה החלטנו שחולצות הן הכי נחוצות (איך אפשר לנצח במאבק חברתי ללא חולצות?). קרן תרמה לנו 250 שקלים; אדם (חבר קבוצה) עיצב לוגו; והוצאנו 12 חולצות של "מטה המאבק בהפרטת בתי הסוהר".

קרן לא ביקשה פרסום או לוגו של הגלידה על החולצה. הפגנת סולידריות צנועה שבאה מהלב, מהרצון לתמוך בצעירים שמנסים לשנות ולהשפיע... וזה מה שנותן לנו כוח להמשיך ולפעול.

ובבוא היום, כשננצח בקרב ונבטל את ההפרטה, נוכל לומר בלי טיפה של ציניות או מליצה, שניצחנו מיליונר חזק וגדול בעזרת "גלידה סיציליאנית" קטנה.

בסוגיות עקרוניות ומוסריות חשובות, בדבר גבולות ההפרטה ואחריותה של המדינה כלפי אזרחיה.

העתירה לבג"ץ והדיונים שהתנהלו סביבה מעלים שאלות רבות מתחום המשפט והחוק, אך גם שאלות מתחום הפוליטיקה והדמוקרטיה בישראל. מדוע בית המשפט העליון צריך להתערב בענייניה של הרשות המחוקקת (הכנסת), ואולי אפילו (בעזרת השם) לפסול חוק אשר נחקק ועבר את אישור הכנסת והממשלה? ואם בג"ץ יפסול את החוק, לכאורה ניצחנו. אבל פסילה כזו תחשוף בעיה חמורה ברשות המחוקקת - כנסת ישראל מחוקקת חוקים שאינם חוקיים? שאינם מוסריים? ההצבעה על החוק בכנסת התנהלה בצורה דמוקרטית (למרות הבעייתיות בהליך החקיקה), אבל בנייה של בית סוהר פרטי פוגעת אף היא בדמוקרטיה. מצד שני, אם בג"ץ יאשר את החוק, על מי עוד אפשר לסמוך שיעשה צדק במדינה הזו?

ובתוך כל הסבך הזה, צריך למצוא נקודות אור. והאור לאו דווקא נמצא בהיכל הצדק או במסדרונות הכנסת. יכול להיות שנקודת האור הגדולה היתה דווקא מול חומות כלא מעשיהו, בין אנשים פשוטים, שנאחזים באפשרות (ומימושה) של לקיחת אחריות ושינוי המדיניות למען עתיד טוב יותר.

5. נחמיה שטרסלר.

עם קנאים דתיים אין שיח אמיתי. איך אמר ישעיהו לייכוביץ' - "על אמונה ואידיאולוגיה אפשר רק להלחם"... אז לנסות ולשכנע את נחמיה שהפרטת בתי הסוהר חוצה גבול, זה כמו לנסות ולשכנע פעיל כ"ך שגם הערכים הם בני אדם. אי אפשר. מצידו שיפריטו את כל המדינה.

עד כאן הכל בסדר - עולם על פי מנהגו נוהג...

הבעיה היא שקולו של נחמיה מעצב את דעת הקהל (הוא העורך הכלכלי הראשי ב"הארץ", מופיע בערוץ 2, רשת ב' וגל"צ). קולנו חלש ואינו נשמע אל מול קולו. זאת הבעיה האמיתית. כפי שנבחרו הציבור הפסיקו לייצג את הציבור, כך נקבע סדר היום הציבורי לא על ידי הציבור אלא על ידי האליטים של הכלכלה הניאור-ליבראלית, מעריצי ההפרטה ומפרקיה הגדולים של מדינת ישראל.

מתי ימונה עורך כלכלי ל"הארץ" מבין חברי יסו"ד?

חבר קרוב הציע לי לפני זמן מה מחאה יצריתית - להקים ארגון "מיליונרים בעד הפרטה", לעמוד בצמתים ובכיכרות, לבושים בחליפות עסקים, ולצעוק סיסמאות כגון: "תנו ללבייב את הכוח!" ו"העשירים מרוויחים - כולם מרוויחים!" ו"כן להפרטה - המגזר הפרטי דואג לעניים!"

אתר המאבק
<http://private.prison.googlepages.com>

✉
prison.private@gmail.com